

BÖLÜM 2

PLASTİK SANATLAR TARİHİ

Gülçin KARACA¹

GİRİŞ

Geçmişten gelen değerler bugünkü özelliklere karışır ve aslında geçmiş, bir anlamda geleceği de belirler. Sanat tarihi de yaşamla, anılarla, anılarla alakalı olarak hem geçmiş, hem günümüzü, hem de geleceği ilgilendiren bir disiplindir (Haydaroğlu, 2004: 3). Tarihteki plastik sanat akımları incelendiği zaman görülmektedir ki, sanat akımları bir öncekiyle ilişkilidir ve bir sonrakini de etkiler. Çoğu sanatçı farklılık yaratma isteğiyle birlikte kendinden önce olandan değişik başka bir şey yapmak ister. Sanat tarihindeki temel yapıyı ele alan Sanatın Öyküsü'nde Gombrich bu konuya bir örnek verir: Genç Mozart, babasına yazdığına göre, Paris'e geldiğinde günün modasıyla oluşturulan senfonilerin hızlı bir finalle sona erdiğini fark eder. Bunun üzerine kendi eserlerinde izlediği yolu değiştirmek ve izleyicileri şaşırtmak ister, böylelikle kendi bestesinin son bölümünde diğerlerinden farklı olarak yavaş bir giriş yapmaya karar verir. Bu örnek müzik sanatıyla ilişkili olsa bile genel olarak sanatın tarihsel değerlendirmesiyle ilgili fikir verebilir (Gombrich, 1997: 9).

Sanat tarihi aynı zamanda tekrardan yazılmaya, tekrardan yorumlanmaya açık; tek bir yazım biçimi olmayan çoğulcu okumalarla farklılaşabilen pek çok boyutu olan geniş bir alandır. Bu bölümde Plastik Sanatlar Tarihi içindeki belli başlı akımlar birbirleriyle olan ilişkileri, benzerlikleri ve karşıtlıkları üzerinden başlangıcından

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü, gulcinkaraca@anadolu.edu.tr

KAYNAKÇA

- Antmen, A. (2008). *20. yüzyıl Batı sanatında akımlar*. İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Bavay, D. (2008). Işığın bağımsızlık yolculuğu ve Empresyonizmde ışık. *Sanat Dergisi*. Cilt 0, Sayı 14, 23-27.
- BBC (2019). *Endonezya'da bulunan 44 bin yıllık mağara resmi, tarihin 'en eski hikâyesi' olabilir* (10.10.2021 tarihinde <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-50757863> adresinden ulaşılmıştır).
- Bell, J. (2009). *Sanatın yeni tarihi* (Çev: U.C. Ünlü, N. İleri ve R. Gürtüne). İstanbul: Ntv Yayınları.
- Boren, A. (2016). *Bienaller ve sanat fuarları* (01.11.2021 tarihinde <https://www.e-skop.com/skopbul-ten/bienaller-ve-sanat-fuarlari/3137> adresinden ulaşılmıştır).
- Brooks, S. (2001). *Icons and iconoclasm in Byzantium*. The Metropolitan Museum of Art, New York, USA. James Madison University (http://www.metmuseum.org/toah/hd/icon/hd_icon.htm adresinden ulaşılmıştır).
- Burke, P. (2009). *Tarihin görgü tanıkları*. İstanbul: Kitap Yayınevi.
- Coskun, R. (2004). *Resimde zaman kavramı*. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Sanatta Yeterlilik Tezi, Eskişehir.
- Dikdemir, A. B. (1995). *Kübizm ve soyut sanat*. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Grafik Eğitimi Yüksek Lisans Programı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bursa.
- Eczacıbaşı, Ş. (2008) *Eczacıbaşı sanat ansiklopedisi*, Cilt 1-2-3. İstanbul: Yem Yayın.
- Farthing, S. (2014). *Sanatın tüm öyküsü* (Çev: G. Aldoğan ve F. C. Çulcu). İstanbul: Hayalperest Yayınları.
- Gombrich, E. H. (1997). *Sanatın öyküsü* (Çev: Ö. Erduran ve E. Erduran). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Gozzoli, M. C. (1982). *Gotik sanatını tanıyalım* (Çev: S. Turunç). İstanbul: İnkılap ve Aka Kitapevleri.
- Haydaroğlu, M. (2004). Sanat tarihi nasıl yazılır? *Sanat Dünyamız*, Sayı 91, Bahar, ISSN 1300-2740.
- Hopkins, D. (2018). *Modern sanattan sonra* (Çev: F. C. Erdoğan). İstanbul: Hayalperest Yayınları.
- Maltaş, M. Ş. (2019). Rönesansta, matematik içerikli yeni bir sanat bağlamında doğrusal (linear) perspektif. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yaz/Sayı: 44, 223-238*.
- Karaoğlu, A. ve Kara, S. (2014). Estetik bir obje olarak takı. *İdil Dil ve Sanat Dergisi*. Cilt 3, Sayı 13.
- Lynton, N. (1991). *Modern sanatın öyküsü*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Lynton, N. (2004). *Modern sanatın öyküsü* (Çev: C. Çapan, S. Öziş). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- May, R. (2020). *Yaratma cesareti* (Çev: Alper Oysal). İstanbul: Metis Yayınları.
- Merdin, E. (2018). *Tokyo'da Dijital Sanat Müzesi Açıldı* (15.09.2021 tarihinde <https://www.arkitera.com/haber/tokyoda-dijital-sanat-muzesi-acildi/> adresinden ulaşılmıştır).
- Özüçelik, N. (2018). *Sanatla Anlamak* (02.11.2021 tarihinde <https://oggito.com/icerikler/sanatla-anlamak/62270> adresinden ulaşılmıştır).
- Lawson, S. (1999). *The 20th Century Art Book*. Michigan University: Phaidon Press.
- Sanata Başla (2012). *Adem'in Yaratılışı "The Creation of Adam- Michelangelo"*. (02.11.2021 tarihinde <https://www.sanatabasla.com/2012/05/ademin-yaratilisi-the-creation-of-adam-michelangelo/> adresinden ulaşılmıştır).
- Sarı, E. (2018). Sanat olgusunun tarihsel süreçte değişen tanımı, işlevi ve değeri üzerine. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2018/2, 131-154.
- Tompson, J. (2014). *Modern resim nasıl okunur* (Çev: F. C. Çulcu). İstanbul: Hayalperest Yayınları.
- Tunalı, İ. (2003). *Felsefenin ışığında modern resim*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Turan, E. Y. (2015). Platon'un idealar kuramı ekseninde mimesis olarak sanat. *Tarih Okulu Dergisi (TOD)*. Haziran 2015 Yıl 8, Sayı 22, s.1-8.
- Uysal, G. (2012). Mağara resmi. 5. *Ulusal Speleoloji Sempozyumu Bildiri Kitabı*. 18-21 Mart, s. 34-48.
- Yılmaz, M. (2006). *Modernizmden postmodernizme sanat*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Wikipedia (2021). *Partenon*. (20.09.2021 tarihinde <https://tr.wikipedia.org/wiki/Partenon> adresinden ulaşılmıştır).

GÖRSEL KAYNAKÇA

- Görsel 1. <https://arkeofili.com/chauvet-magarasi-sanilandan-10-000-yil-daha-eski-olabilir/> (Erişim Tarihi: 08.08.2021)
- Görsel 2. Bell, J. (2009) Sanatın Yeni Tarihi. İstanbul: Ntv Yayınları.
- Görsel 3. <http://www.antiktarih.com/2018/08/17/giza-piramitleri-ve-buyuk-giza-sfenksi/> (Erişim Tarihi: 10.10.2021)
- Görsel 4. Gombrich, E. H. (1997). Sanatın Öyküsü. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Görsel 5. <https://www.britannica.com/biography/Myron> (Erişim Tarihi: 01.11.2021).
- Görsel 6. Gombrich, E. H. (1997). Sanatın Öyküsü. Remzi Kitabevi: İstanbul.
- Görsel 7. Karaca, G. (2011). Simülasyon Etkisinde Resim Sanatı, Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Resim Anasanat Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- Görsel 8. Karaca, G. (2011). Simülasyon Etkisinde Resim Sanatı, Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Resim Anasanat Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- Görsel 9. Bell, J. (2009) Sanatın Yeni Tarihi. İstanbul: Ntv Yayınları.
- Görsel 10. Gombrich, E. H. (1997). Sanatın Öyküsü. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Görsel 11. Karaca, G. (2011). Simülasyon Etkisinde Resim Sanatı, Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Resim Anasanat Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- Görsel 12. Karaca, G. (2011). Simülasyon Etkisinde Resim Sanatı, Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Resim Anasanat Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- Görsel 13. <https://whatareliefitis.files.wordpress.com/2015/04/reims-cathedral-west-portal-center-doorway-right-jamb-annunciation-ca-1245-55-and-visitation-ca-1230-installed-aprox-1245-1255.jpg> (Erişim Tarihi: 01.10.2021)
- Görsel 14. Gombrich, E. H. (1997). Sanatın Öyküsü. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Görsel 15. Gombrich, E. H. (1997). Sanatın Öyküsü. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Görsel 16. <https://www.arthipo.com/tr-tr/leonardo-da-vinci-son-aksam-yemegi.html> (Erişim Tarihi: 01.08.2021)
- Görsel 17. Farthing, S. (2014). Sanatın Tüm Öyküsü. Hayalperest Yayınları: İstanbul.
- Görsel 18. <https://www.themaggar.com/sistine-sapeli-michelangelo-vatikan/> (Erişim Tarihi: 01.01.2021)
- Görsel 19. <https://www.themaggar.com/sistine-sapeli-michelangelo-vatikan/> (Erişim Tarihi: 01.01.2021)
- Görsel 20. <http://www.sanatatak.com/view/gentileschi-bu-resimde-aslinda-neyi-anlatiyor> (Erişim Tarihi: 01.01.2021)
- Görsel 21. Yılmaz, M. (2006). Modernizmden Postmodernizme Sanat. Ankara: Ütopya Yayınevi
- Görsel 22. Yılmaz, M. (2006). Modernizmden Postmodernizme Sanat. Ankara: Ütopya Yayınevi
- Görsel 23. Yılmaz, M. (2006). Modernizmden Postmodernizme Sanat. Ankara: Ütopya Yayınevi
- Görsel 24. Lawson, S. (1996). The 20th Century Art Book. Phaidon Press: New York.
- Görsel 25. Tompson, J. (2014). Modern Resim Nasıl Okunur, Çev: Firdevs Candil Çulcu, Hayalperest Yayınları.
- Görsel 26. Yılmaz, M. (2006). Modernizmden Postmodernizme Sanat. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Görsel 27. Yılmaz, M. (2006). Modernizmden Postmodernizme Sanat. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Görsel 28. https://www.moma.org/learn/moma_learning/jackson-pollock-one-number-31-19501950/ (Erişim Tarihi: 02.10.2021).
- Görsel 29. Antmen, A. (2008). 20. Yüzyıl Batı Sanatında Akımlar. Sel Yayıncılık: İstanbul.
- Görsel 30. Gülçin Karaca Arşivi, 2013.
- Görsel 31. <https://borderless.teamlab.art/ew/iwa-waterparticles/> (Erişim Tarihi: 05.09.2021).
- Görsel 32. <https://refikanadol.com/works/machinehallucinations-iss/> (Erişim Tarihi: 05.09.2021).